

Nr 818

Av herr Nilsson, Ferdinand, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 95, angående riktlinjer för jordbrukspolitiken m. m.

(Lika lydande med motion nr 1021 i Andra kammaren)

I proposition nr 95 till innevarande års riksdag upplägges ett långsiktigt program för småbrukarstödet och de s. k. ofullständiga jordbrukens avveckling. I det följande skall endast ett par punkter beröras, som framstår som särskilt anmärkningsvärda.

Den första punkten avser lantbruksnämndernas medverkan för att köpa bort brukningsenheter som av olika skäl inte anses böra bestå och som just därför eller på grund av andra förhållanden framstår som svårsålda. Svårigheterna att få köpare ökas av kreditrestriktionerna. Lantbruksnämndernas medverkan kan även ske genom utbetalande av engångsbelopp som avgångsvederlag för att påskynda att brukaren frånträder jordbruket.

I vissa fall kan lantbruksnämnden sålunda enligt förslaget, i bygder med ogynnsamma förutsättningar, lösa in ej bärkraftiga jordbruksfastigheter, även om de icke behövs för rationaliseringsändamål. Av 1960 års jordbruksutredning har förordats att köpeskillingen skall bestämmas med hänsyn till det värde fastigheten har som bostad och försörjningskälla för sin ägare samt allmännyttan av att arbetskraft kan omställas.

Departementschefen säger därom:

Enligt min mening är det ej lämpligt att låta köpeskillingen vara beroende av ägarens möjligheter till omställning. Det torde även vara svårt att på ett tillfredsställande sätt beräkna fastighetens värde som bostad och försörjningskälla.

Jag anser därför att taxeringsvärdet bör kunna vara den nivå för köpeskillingen som ej utan särskilda skäl bör överskridas.

Härtill må anmärkas att taxeringsvärdet av jordbruk av detta slag som ej ofta gått i handeln som regel är lågt. I fråga om en som jordbruk taxerad mindre fastighet — och det är endast sådana som saken gäller — är också regeln att bostadsvärdet beräknas lågt. Redan en omtaxering till »annan fastighet» torde som regel medföra avsevärt högre taxeringsvärde. Rimligare synes vara att som lägsta inlösningspris räkna med samma genomsnittliga procent över taxeringsvärde som kan beräknas ha utvunnits vid andra försäljningar av jordbruksfastigheter. Något av det skydd mot infla-

tion och inflationsfara som genom förhöjda fastighetspriser kommit andra ägare av realvärden till del synes även böra få komma dessa ofta till åren komna småbrukare till del när de animeras att utbyta sina jordbruk mot statens allt annat än värdebeständiga sedlar.

I propositionen medgives småbrukare också under vissa förhållanden möjligheten att om han vill fortsätta med jordbruksdriften också i fortsättningen erhålla ett särskilt övergångsbidrag.

Departementschefen säger:

En grundläggande förutsättning för att över huvud taget fortsatt stöd skall kunna utgå är givetvis att småbrukaren erhåller arealtillägg eller övergångsbidrag för kalenderåret 1966 eller leveranstillägg för mjölk för regleringsåret 1966/67. Som tidigare nämnts finns för arealtillägget och övergångsbidraget areal-, inkomst- och förmögenhetsgränser. För leveranstillägget gäller ej några sådana begränsningar. Enligt min mening är det emellertid skäligt att begränsa det fortsatta stödet till dem som har det största behovet därav. Med hänsyn härtill bör för fortsatt stöd åt den som fått leveranstillägg för regleringsåret 1966/67 krävas att han inte har högre inkomst eller större förmögenhet än att han kunnat få arealtillägg för år 1966.

Vidare säger jordbruksministern:

Med hänsyn till det generella stöd som folkpensionen utgör och till de kraftiga förbättringar som under senare år gjorts av denna pension för att ge ålderstrygghet anser jag att särskilt övergångsbidrag ej bör utgå längre än t. o. m. det år då småbrukaren fyller 67 år eller dessförinnan blivit berättigad till hel förtidspension. Därav följer att småbrukare som under år 1966 eller tidigare fyllt 67 år ej kan komma i fråga för särskilt övergångsbidrag eller avgångsvederlag.

Beträffande det sålunda kringgärdade övergångsbidragets belopp säges vidare att det bör utgå med samma belopp som vederbörande erhållit i arealtillägg eller övergångsbidrag för år 1966 jänte eventuellt leveranstillägg i medeltal för regleringsåren 1964/65—1966/67.

Därtill fogas emellertid följande tillägg:

Det särskilda övergångsbidrag som avser kalenderåret 1967 och som jag (Holmquist) räknar med skall kunna utbetalas i mitten av år 1968 bör till den del det skall motsvara leveranstillägget utgå med endast en tredjedel av det fastställda beloppet eftersom leveranstillägg enligt nu gällande regler utgår intill den 1 september 1967.

Enligt förslaget skall det extra mjölkbidraget i Norrland behållas oförändrat. Det framstår som skäligt att motsvarande hänsyn bör tas till småbrukarna i andra landsdelar och i synnerhet till dem som extra behovsprövats så som avsikten anges vara beträffande övergångsbidragen. Likaledes är behandlingen av de småbrukare som ernått folkpension och därför berövas övergångsbidragen anmärkningsvärd. Dels bör deras arbetsvilja och arbetsförmåga, som det här gäller, bättre uppskattas än genom att de på detta sätt berövas det stöd som tidigare tillerkänts dem. Dels överskattar departementschefen däremot uppenbarligen vad som gjorts i fråga om folk-

pensionerna, vilka verkligen inte är för höga så som levnadskostnaderna ökat. Bland andra drag av småsinthet är denna behandling av de gamla iögonenfallande.

Därför föreslås

att riksdagen måtte i anledning av propositionens ovan berörda förslag uttala,

att vid avsedd inlösning av småbruk som icke behövs för jordbruksrationalisering priset icke må sättas lägre än som motsvarar det genomsnittliga pris i förhållande till taxeringsvärde som normalt tillämpas vid försäljning av andra jordbruksfastigheter i orten,

att småbrukare som fortsätter med jordbruksdriften skall erhålla särskilt övergångsbidrag i stället för areal- och leveransbidrag, oavsett om de erhållit folkpension, samt

att småbrukare som erhåller övergångsbidrag, vari ingår ersättning för leveransbidrag, skall få behålla detta oavkortat även efter 1 september 1967.

Stockholm den 24 april 1967

Ferdinand Nilsson (cp) Nils-Eric Gustafsson (cp) Ivan Svanström (cp)
i Kungsängen

Nr 819

Av herrar Bengtson och Dahlén, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 99, angående bemyndigande att sälja viss staten tillhörig fast egendom, m. m.

(Lika lydande med motion nr 1023 i Andra kammaren)

Stockholm den 25 april 1967

Torsten Bengtson (cp)

Olle Dahlén (fp)
